

De economische context van de pladijs en de visserijtechniek

door Sander Meyns, projectcoördinator bij de Rederscentrale.

Vis van het jaar 2020: pladijs

De pladijs is en blijft economisch gezien één van de belangrijkste vissoorten voor de professionele Belgische vissersvloot, die vandaag 65 actieve vissersvaartuigen telt. Pladijs staat nog steeds op nummer één op vlak van de aanvoer in tonnages.

Pladijs kent reeds jarenlang een positieve trend op vlak van prijszetting. Desondanks is pladijs nog steeds een goedkope vissoort, al is de prijs voor vissers gunstiger dan bijvoorbeeld in de crisisjaren 2013 en 2014. Gerichte visserij op schol vindt plaats gedurende de najaarcampagne in de oostelijke Noordzee. Die is momenteel in opstart en wordt als zeer rendabel beschouwd gezien interessante bijvangsten van onder andere zeeduivel, tongschar en kabeljauw. De visserijsector heeft eveneens aandacht voor een optimale spreiding van de visserijactiviteiten, waardoor vraag en aanbod gedurende het hele jaar heen in evenwicht gehouden worden. De Quotacommissie van de Rederscentrale, die de Vlaamse overheid adviseert op vlak van quotamaatregelen, speelt hierbij een belangrijke rol. Ook wordt steeds getracht om gerichte visserij op schol te ontmoedigen in de kuitdragende periode.

Visserij Verduurzaamt

Vooraleer we dieper ingaan op de aanvoer en de prijs van pladijs, staan we stil bij het aspect markttoegang. Dit is een essentiële factor voor vissersvaartuigen om een correcte prijszetting te bekomen. Via het project Visserij Verduurzaamt worden vissersvaartuigen beloond met een erkenning indien ze aan bepaalde duurzaamheidsvereisten voldoen. Het gaat om een kleurcode op de veilklok. Visserij Verduurzaamt is gebaseerd op de Valduvis-tool, die bij het berekenen van de individuele score van het vaartuig rekening houdt met ecologische, sociale en economische duurzaamheid. Ook voor pladijs ziet de koper voor elk lot of het vaartuig in kwestie voldoet aan de Visserij Verduurzaamt-vereisten.

Op dit moment loopt een proeftraject met een aantal handelaars en winkeliers, waarbij zij de mogelijkheid krijgen om verder te communiceren naar hun klanten over Visserij Verduurzaamt. Het is duidelijk dat de consument steeds meer vraagt naar lokaal gevangen vis met oog voor een verantwoorde en duurzame visserij. Het is de bedoeling om het B2C-lastenboek de komende maanden af te werken op basis van de bevindingen van het proeftraject, dat loopt in samenwerking met externe certificeringsinstellingen.

Visserij en afzetmogelijkheden

Als we de vangstgegevens van dit jaar en 2019 analyseren, zien we dat schol vooral opgevisst wordt in de Noordzee en het oostelijk deel van het Engels Kanaal. Zeker de oostelijke Noordzee in Deense wateren is een interessante zone voor gerichte visserij op pladijs. Daar heb je heel wat stenige visgronden, waardoor een groot deel van de Belgische boomkorvloot is uitgerust met steennetten. Als we zuidwestelijker gaan, op de grens van de centrale Noordzee en de oostelijke Noordzee, merken we een grotere activiteit van twinriggers. Dit is een visserijtechniek waarbij twee netten achter het schip voortgetrokken worden en horizontaal met elkaar verbonden zijn. De netten zelf worden opgehouden door middel van twee borden.

Binnenkort mogen Belgische vissersvaartuigen opnieuw hun intrede maken in Noorse Wateren. Na tien jaar afwezigheid werd in samenwerking met de Belgische en Noorse overheid een regeling afgesproken. De verwachting is dat de scholvangst in dit gebied op een aanvaardbaar niveau zal liggen. Er zal voornamelijk gevisst worden op de grotere sorteringen, namelijk grootteklassen 1 en 2. Hoe noordelijk men gaat vissen, hoe vaker men die grotere sorteringen ziet opduiken.

Om het verhaal volledig te maken dien ik te melden dat er in het Bristolkanaal en de Ierse Zee ook wel wat schol te vangen is, maar dit louter als bijvangst voor tong. De zuidelijke Noordzee kent momenteel een lagere activiteit, dit door de mindere tongvangsten. Al ziet het ernaar uit dat het we daar de komende jaren opnieuw veel marktwaardige tong zullen zien opduiken.

Aanvoer en besomming van de pladijs

De gemiddelde prijs van pladijs in 2019 in de Belgische veilingen bedroeg €2,37 per kg. Deze prijs ligt een stuk hoger dan enkele jaren terug. In 2017 bedroeg de gemiddelde prijs slechts €1,93 per kg. Al moeten we wel durven stellen dat de aanvoer een stuk lager ligt dan voorheen. Over de eerste zes maanden van 2020 ligt de prijs van pladijs op €2,05 per kg. De hoofdreden van deze prijsverlaging is uiteraard de coronacrisis, die een enorme impact had op de afzet van visserijproducten. Zowel de grotere sorteringen, meestal bestemd voor de lokale horeca en markten, als de kleinere sorteringen, die hoofdzakelijk worden opgekocht door grote verwerkers, deelden in de klappen. Ook voor pladijs is het belangrijk dat de consument zich niet blindstaart op de prijs in de visveiling. De prijs die de consument als laatste schakel in de keten betaalt, ligt uiteraard een stuk hoger. De kosten van het verwerkingsproces mogen niet onderschat worden. Desalniettemin blijft pladijs een zeer betaalbare vis.

De aanvoer in Belgische havens klokte in 2019 af op 3.636 ton, terwijl in 2018 zo'n 4.548 ton werd aangevoerd. In 2017 lag de aanvoer nog een stuk hoger, namelijk op 5.418 ton. Wanneer we kijken naar de eerste zes maanden van dit jaar, komen we slechts op een aanvoer van 784 ton. Belangrijke constatacie hierbij is dat een groot deel van de vangst deel uitmaakt van de campagne in de oostelijke Noordzee, die pas op dit moment op gang komt. De ideale timing voor de lancering van de Vis van het Jaar-campagne dus. Ook liggen de scholvangsten in het oostelijk deel van het Engels Kanaal (ICES gebied 7d) een stuk lager dan vorig jaar. Het Bristolkanaal (ICES gebied 7fg) daarentegen kent hogere scholvangsten dan vorig jaar. Dat is mede te wijten aan de succesvolle tongvisserij in dit gebied. Pladijs blijft hier een belangrijke bijvangst.

Als we tot slot kijken naar het quotum van pladijs, dan is er de vaststelling dat er voor alle visserijgebieden nog voldoende marge is. Het scholbestand kende een enorme boost gedurende het laatste decennium, waardoor we de komende jaren goed zitten op vlak van vangstmogelijkheden. Het is nu aan de handelaars, restaurants en winkels om mee in te zetten op de promotie van schol, waardoor de visser getriggerd wordt om gericht op pladijs te vissen. Zeker gedurende de zomer- en herfstperiode, wanneer de aanvoer van gevleesde schol op haar hoogtepunt ligt, bieden vissers topkwaliteit aan.